

Koje su mogućnosti primjene obnovljivih izvora energije?

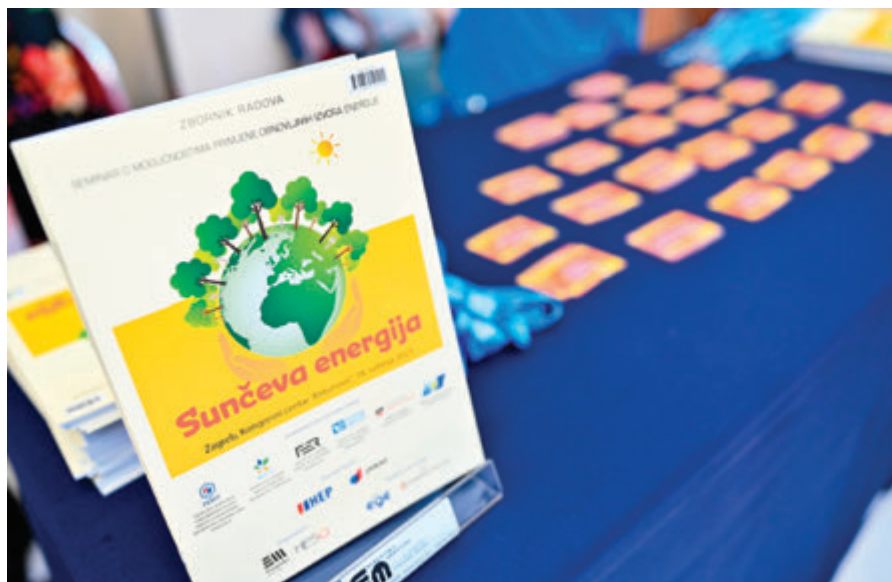
SUNČANA STRANA ULICE NIJE DALEKO

Glavna poteškoća za povećanje primjene Sunčeve energije u Hrvatskoj svakako je nedostatan, nedorečen i neodgovarajući zakonodavni okvir. To se ponajviše očituje u presporom ishođenju dozvola, odobrenja i sl. za projektiranje i gradnju postrojenja, ali i u činjenici da nadležno ministarstvo više od godine i pol nije donijelo predviđene podzakonske propise, što je unatoč energetskej krizi radikalno usporilo sve veće ‘zelene’ projekte. Bili su to neki od glavnih naglasaka sa Seminara o mogućnostima primjene obnovljivih izvora energije ‘Sunčeva energija’.

Najviše pozornosti na Seminaru o mogućnostima primjene obnovljivih izvora energije 'Sunčeva energija' koji je 18. svibnja ove godine održan u Zagrebu privukao je okrugli stol posvećen problemima pri ostvarivanju projekata za iskorištavanje Sunčeve energije.

Sudionici okruglog stola složili su se da dio poteškoća u vezi s ostvarivanjem projekata leži na HEP Operatoru distribucijskog sustava. Naime, samo u prva tri mjeseca ove godine HEP ODS dobio je jednak broj zahtjeva za priključenje sunčanih elektrana na elektroenergetsku mrežu kao u cijeloj prošloj godini. Najviše zanimanja za postavljanje sunčanih elektrana pri tome pokazuju potrošači iz kategorije poduzetništva, za što su razlog sve više cijene električne energije, a kod potrošača iz kategorije kućanstava prednjače stariji ljudi, povratnici iz inozemstva i oni koji se bave turizmom. S druge strane, vrijeme odgovaranja na zahtjev za priključivanje izgrađenog postrojenja ovisi o stanju u nadležnom distribucijskom području. Na žalost, u pravilu se krši zakonski rok za odgovor od 15 dana pa se na rješavanje zahtjeva čeka i više od tri mjeseca, dok se cijeli proces pu-

štanja postrojenja u pogon može rastegnuti i na 6 - 8 mjeseci, a ponekad i dulje. Problem manjka zaposlenika za rješavanje i obradu zahtjeva i za izvođenje priključaka u HEP ODS-u mora se što prije rješavati, pri čemu je spomenuto kako bi se to moglo riješiti i 'outsourcingom'.

▼ Sudionici okruglog stola

▲ Osim tijekom izlaganja, mnogo dobrih ideja i zanimljivosti može se čuti i na raspravama u pauzama

GOLEMO ZANIMANJE ZA SUNČEVU ENERGIJU

Zanimanje za ugradnju sunčanih elektrana nikada nije bilo veće. Tako se očekuje da će se snaga domaćih sunčanih elektrana, iako i dalje razmjerno mala u usporedbi s nekim drugim zemljama (npr. u usporedbi sa susjednom Slovenijom manja je čak deset puta!), do kraja godine udvostručiti.

Sudionici okruglog stola su se složili da je za ulaganja u bilo kakva postrojenja za iskorištavanje obnovljivih izvora nužan kvalitetan i stabilan zakonski okvir, koji u tom području i dalje nedostaje. Uz to, potrebno je bolje informirati potrošače, školovati i certificirati instalatere i voditi računa o kvaliteti opreme koja se ugrađuje. Naime, smatra se da je u vrijeme poremećaja u lancima dobave u proteklom godinama u sunčane elektrane ugrađeno mnogo rabljene i manje kvalitetne opreme, što bi u narednim godinama moglo stvarati probleme.

Najavu o tome da će se od početka iduće godine uvesti 'netiranje' za sve nove projekte sunčanih elektrana u kategoriji samoopskrbe kućanstava Mislav Kirac, mag. ing. mech. iz Zelene energetske zadruge ne smatra pozi-

tivnom. Razlog je u tome što se cijeli sustav još uhodava pa postoji bojazan od toga da će sve upasti u 'vremensku rupu', kakva je nastala nakon što je ukinut sustav s 'feed-in' tarifama. Primjerice, za razliku od Hrvatske (koja slijepo slijedi europske propise, iako nema razrađen plan za naredno razdoblje), Slovenija je primjenu 'netiranja' produljila za godinu dana i već sada je poznato kakav će se sustav tamo uvesti nakon ukidanja 'netiranja'. Istodobno, kako je u raspravi novi model tržišta električne energije u cijeloj Europskoj uniji, postoji mogućnost da se u Hrvatskoj uopće ne donesu pravila za priključivanje novih postrojenja jer će se kasnije ionako morati mijenjati zakoni kojima se uređuje tržište električne energije i cijelo područje obnovljivih izvora i visokoučinkovite kogeneracije.

KAOTIČNO OKO POTICAJA

Sudionici okruglog stola smatraju da trenutni model poticanja gradnje sunčanih elektrana iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost nije optimalan i da bi poticanje trebalo biti (po iznosima) skromnije, ali kontinuirano. Primjerice, Slovenija ima kontinuirano sufinanciranje s

oko 20% potrebnog ulaganja, što se isplaćuje nakon što je projekt ostvaren. Uz to, natječaj FZOEU-a za sufinanciranje projekata primjene obnovljivih izvora u obiteljskim kućama proveden je još u listopadu prošle godine, a do danas nisu poznati rezultati tog poziva.

Nadovezujući se na to, mr. sc. Ines Ban Kolić, dipl. ing. iz tvrtke E.ON Hrvatska naglasila je da je politika poticanja u Hrvatskoj netransparentna jer, primjerice, korisnici mogu tražiti (i dobiti!) poticaje na više mjesta. Uz to, upozorila je da bi da trebao postojati registar zaprimljenih zahtjeva za priključivanje novih postrojenja pri HEP ODS-u, dok bi poticaje trebalo vezati uz zahtjev po obračunskom mjernom mjestu.

Kako su zemlje u okruženju trenutačno vrlo aktivne kada se radi o privlačenju ulaganja u obnovljive izvore, moglo bi se dogoditi da ona zaobiđu Hrvatsku, upozorava Mladen Čavić, dipl. ing. iz tvrtke Energia Naturalis. U svakom slučaju, ulaganja u sunčane elektrane danas su, u okruženju rastućih kamatnih stopa i cijena energije, više nego isplativa, smatra Toma Pasarić, mag. oec. iz Erste & Steiermärkische Banke. Ta je banka još u vrijeme 'feed-in' tarifa financirala čak 1200 manjih projekata sunčanih elektrana ukupne snage 50 MW. Međutim, dodatni poticaj financiranju projekata sunčanih elektrana mogla bi dati Hrvatska banka za obnovu i razvitak, tako što bi ponudila nižu cijenu novca.

KAKO DO VEĆEG PRIHODA OD SUNCA?

Izlaganja na skupu obuhvatila su i teme kao što je uključivanje građana u energetske tranzicije sudjelovanjem u energetskim zajednicama, za što u cijeloj Europi upravo vlada veliko zanimanje. Primjerice, ZEZ Sunce koja je u osnivanju već je privukla velik broj građana i, po svemu sudeći, bila bi druga energetska zajednica koja će ući u partnerstvo s nekom jedinicom lokalne samouprave za postavljanje sunčanih elektrana na javnim zgradama. To bi bilo u Zagrebu, dok je prva takva suradnja ostvarena u Križevcima. Uostalom, upravo su Križevci grad s brojnim primjerima dobre prakse u energetici i projekata za podizanje komunalnog standarda.

Agregiranje je razmjerno nova djelatnost na hrvatskom energetskom tržištu. Više o svemu tome u razgovoru 'jedan na jedan' rekao je Dominik Maričević iz tvrtke Nano Energies Hrvatska. Pri tome je istaknuo da pomoćne usluge sunčanim elektranama

▼ Što je to agregiranje fleksibilnosti pojašnjeno je u razgovoru 'jedan na jedan'

▼ Veliko zanimanje pokazano je za predstavljeni solarni program tvrtke Duplico

moгу dati i do 5% povećanih prihoda po instaliranom MW i to na osnovi četverosatnih nominacijskih blokova. Istodobno se prihod od pružanja energije uravnoteženja za projekte obnovljivih izvora može se popeti čak do 30% po instaliranom MW.

Primjena Sunčeve energije u poljoprivredi, točnije sinergija energetike i poljoprivrede u tzv. agrosunčanim elektranama pruža odlične mogućnosti. Takva rješenja optimalna su za nasade visine 1 - 1,2 m, istaknuo je Mario Mesarić, mag. ing. agr., MBA iz tvrtke

IRES ekologija. Takve elektrane prikladne su i za primjenu u vinogradima, pri čemu se moduli postavljaju na visinu 4,5 m. Primjer iz Francuske pokazuje da se postavljanjem fotonaponskih modula iznad trseva poboljšavaju organoleptička svojstva grožđa, biljke dobivaju manje opekline od Sunca po lišću i manje zaostaju u rastu, dok se dodatno ostvaruju prihodi od prodaje tako proizvedene električne energije. Veseli stoga da je u pripremi ostvarivanje takvog projekta na Braču. ■

Pokrovitelji i suorganizatori Seminara o mogućnostima primjene obnovljivih izvora energije 'Sunčeva energija' bili su:

Pokrovitelji:

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zagreb

Hrvatska gospodarska komora, Zagreb

Znanstveno-stručni pokrovitelji:

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija, Osijek

Sveučilište u Zagrebu, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb

Sveučilište u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb

Sveučilište u Zagrebu, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb

Hrvatska komora inženjera strojarstva, Zagreb

Hrvatska stručna udruga za Sunčevu energiju, Zagreb

Suorganizatori:

Acciona Energija, Split

Društvo za oblikovanje održivog razvoja / Projekt ESI Europe 2.0, Zagreb

Duplico, Kalinovica

Energia Naturalis, Vukovar

E.ON, Zagreb

Hrvatska elektroprivreda, Zagreb

Hrvatski operator tržišta energije, Zagreb

Jadranski naftovod, Zagreb

Nano Energies, Zagreb

Hvala!